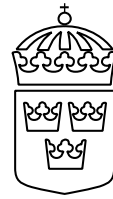

Regeringens skrivelse

2020/21:31

Riksrevisionens rapport Vägen till arbete efter nekad sjukpenning

Skr.
2020/21:31

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 14 oktober 2020

Stefan Löfven

Ardalan Shekarabi
(Socialdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för sin bedömning av de iakttagelser som Riksrevisionen har gjort i rapporten Vägen till arbete efter nekad sjukpenning (RiR 2020:12).

Granskningen visar på brister i processen för återgång i arbete vid nekad sjukpenning. De granskade statliga arbetsgivarna följer inte lagkravet att upprätta en plan för återgång i arbete i samtliga sjukfall. Försäkringskassan saknar information om arbetsgivarnas insatser i ungefär en fjärdedel av de granskade ärendena. Försäkringskassan informerar de försäkrade om att det krävs att de skriver in sig som aktivt arbetssökande på Arbetsförmedlingen, men de försäkrade tar inte alltid till sig informationen. Arbetsförmedlingen informerar inte alla som är inskrivna med förhinder om konsekvenserna för den ekonomiska tryggheten.

Riksrevisionen rekommenderar Försäkringskassan att dels säkerställa att myndigheten har information om arbetsgivarens insatser i god tid före dag 180 i rehabiliteringskedjan – exempelvis genom att begära in en plan för återgång i arbete, dels i god tid informera de försäkrade om kommande avslagsbeslut på ansökan om sjukpenning. Riksrevisionen rekommenderar Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen att se över mötesformen i samband med nekad sjukpenning för att säkerställa att de försäkrade som skriver in sig på Arbetsförmedlingen förstår konsekvenserna av att vara inskriven som arbetssökande med förhinder.

Regeringen instämmer i Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer till Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. I skrivelsen redovisar regeringen vidtagna åtgärder som ligger i linje med Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer.

Skr. 2020/21:31

I och med denna skrivelse anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Innehållsförteckning

Skr. 2020/21:31

1	Ärendet och dess beredning	4
2	Riksrevisionens iakttagelser.....	4
2.1	Riksrevisionens slutsatser.....	4
2.2	Riksrevisionens rekommendationer.....	5
3	Regeringens bedömning och åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.....	5
Bilaga	Vägen till arbete efter nekad sjukpenning RiR 2020:12.....	7
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 oktober 2020		79

1 Ärendet och dess beredning

Riksrevisionen har granskat om processen för återgång i arbete vid nekad sjukpenning fungerar effektivt. Resultatet av granskningen har redovisats i rapporten Vägen till arbete efter nekad sjukpenning (RiR 2020:12), se *bilagan*. Riksdagen överlämnade Riksrevisionens rapport till regeringen den 23 april 2020.

2 Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har granskat om processen för återgång i arbete vid nekad sjukpenning fungerar effektivt. Granskningen har genomförts mot bakgrund av sjukförsäkringens krav på omställning och av ökningen av antalet personer i behov av omställning, på grund av fler avslagsbeslut på ansökan om sjukpenning. Riksrevisionen har granskat om stora statliga arbetsgivare (Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Polismyndigheten, Kriminalvården och Skatteverket) upprättar en plan för återgång i arbete, och om Försäkringskassan har kännedom om de statliga arbetsgivarnas insatser. Riksrevisionen har också granskat Försäkringskassans information till sjukskrivna i samband med avslagsbeslut. Slutligen har Riksrevisionen granskat övergången från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen vid omställning. Granskningen bygger på sjukpenningakter från Försäkringskassan samt akter från de försäkrades arbetsgivare och Arbetsförmedlingen. Samtliga granskade sjukpenningärenden avslutades mellan den 1 oktober 2018 och den 31 mars 2019.

2.1 Riksrevisionens slutsatser

Granskningen visar att knappt hälften av dem som nekas sjukpenning är åter i ordinarie arbete och omfattning 6–12 månader efter avslagsbeslutet. Tre fjärdedelar av avslagsbesluten sker på ansökan om deltidssjukskrivning. Många som nekas sjukpenning fortsätter att arbeta i samma utsträckning som vid tiden för avslagsbeslutet. Många återvänder också till en ny sjukskrivningsperiod inom 9–15 månader.

Granskningen visar att de granskade statliga arbetsgivarna inte följer lagkravet att upprätta en plan för återgång i arbete i samtliga sjukfall. Det är stora skillnader mellan arbetsgivarna, men i genomsnitt saknas en plan för återgång eller annan dokumentation i vart tredje ärende.

Granskningen visar också att Försäkringskassan saknar information om arbetsgivarnas insatser i ungefär en fjärdedel av de granskade ärendena. Det förekommer att de som nekas sjukpenning återgår till arbete utan att Försäkringskassan har information om eventuella insatser på arbetsplatsen. Granskningen visar att Försäkringskassan informerar de försäkrade om att det krävs att de skriver in sig som aktivt arbetssökande på Arbetsförmedlingen för att säkra den ekonomiska tryggheten om de inte kan återgå i ordinarie arbete, men de försäkrade tar inte alltid till sig

informationen. Försäkringskassan informerar också alltid de försäkrade om tveksamheter i fråga om att bevilja sjukpenning. Däremot informerar Försäkringskassan inte alltid om kommande avslag i god tid före ikraftträdandet av beslutet. Det skapar omotiverade utgifter för sjukförsäkringen, genom så kallade interimistiska beslut. Interimistiska beslut som sträcker sig över långa tidsperioder ökar antalet sjukpenningdagar för de försäkrade och fördröjer processen för återgång i arbete. Alla personer som vid avslagsbeslut ska erbjudas ett omställningsmöte erbjuds inte ett sådant. I de fall ett omställningsmöte erbjuds är det också ofta ottydligt för den försäkrade att Försäkringskassan kommer att medverka vid mötet.

Granskningen visar att endast 29 procent av dem som skriver in sig på Arbetsförmedlingen efter att ha nekats sjukpenning har haft ett omställningsmöte. Enligt Riksrevisionen är det samtidigt oklart vilket värde omställningsmötet, så som det är utformat, tillför den försäkrade. Mötet bedöms inte vara en garanti för att viktig information når den försäkrade. Av dem som är inskrivna på Arbetsförmedlingen kategoriseras vissa som ”arbetssökande med förhinder”. Arbetssökande i denna kategori får ingen hjälp till omställning. Inte heller är deras ekonomiska trygghet säkrad, då den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) inte skyddas. Individerna behöver vara aktivt arbetssökande på Arbetsförmedlingen för att skydda sin SGI. Granskningen visar att Arbetsförmedlingen inte informerar alla som är inskrivna med förhinder om konsekvenserna för den ekonomiska tryggheten.

2.2 Riksrevisionens rekommendationer

Riksrevisionen riktar rekommendationer till Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Riksrevisionen rekommenderar Försäkringskassan att:

- säkerställa att myndigheten har information om arbetsgivarens insatser i god tid före dag 180 i rehabiliteringskedjan – exempelvis genom att begära in en plan för återgång i arbete
- i god tid informera de försäkrade om kommande avslagsbeslut på ansökan om sjukpenning.

Riksrevisionen rekommenderar Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen att gemensamt:

- se över mötesformen i samband med nekad sjukpenning för att säkerställa att de försäkrade som skriver in sig på Arbetsförmedlingen förstår konsekvenserna av att vara inskriven som arbetssökande med förhinder.

3 Regeringens bedömning och åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser

Regeringen instämmer i Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer till Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Riksrevisionens

granskning är ett viktigt underlag för regeringens dialoger med myndigheterna.

Enligt Riksrevisionen följer arbetsgivare inte lagkravet att upprätta en plan för återgång i arbete i samtliga sjukfall. Riksrevisionen påpekar samtidigt att man utifrån denna granskning inte kan avgöra om arbetsgivares planer för återgång i arbete bidrar till kortare sjukfall. Enligt Riksrevisionen kan man bara konstatera att de granskade arbetsgivarna inte upprättar planer i förväntad utsträckning, och att avsteg från att upprätta en plan sällan dokumenteras. Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att regeringens uppdrag till Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) att utvärdera om en plan för återgång i arbete bidrar till att stärka individens möjligheter till rehabilitering och ökar förutsättningarna för en tidigare återgång i arbete är ett steg i riktning mot ökad kunskap inom området. ISF ska bl.a. följa upp och utvärdera Försäkringskassans användning av arbetsgivares planer för myndighetens handläggning och uppföljning (S2019/03299). ISF ska delredovisa uppdraget senast den 30 november 2020 och slutredovisa uppdraget senast den 30 november 2021.

I Riksrevisionens granskning framgår att Försäkringskassan i flera fall saknar information om arbetsgivarnas insatser vid handläggningen av sjukpenningärenden. Regeringen anser att Försäkringskassan behöver säkerställa att behovet av rehabiliteringsinsatser utreds och vid behov vidtas så tidigt som möjligt. Regeringen har i september 2020 gett Försäkringskassan i uppdrag att redovisa vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa kvaliteten i handläggningen av ärenden där sjukpenning från dag 180 i sjukperioden nekas (S2020/06863). I detta uppdrag ingår att även redovisa vilka åtgärder som har vidtagits och kommer att vidtas för att säkerställa att behovet av rehabiliteringsinsatser utreds och vid behov vidtas så tidigt som det är möjligt utifrån omständigheterna i ärendet. Försäkringskassan ska delredovisa vidtagna och planerade åtgärder senast den 15 november 2020. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 augusti 2021.

I Riksrevisionens granskning framgår att övergången från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen efter nekad sjukpenning inte fungerar effektivt, vilket kan medföra negativa konsekvenser för individens ekonomiska trygghet. Regeringen bedömer att Riksrevisionens granskning bidrar med värdefull kunskap om behovet av att myndigheterna vidareutvecklar sin samverkan. Regeringen kommer att följa myndigheternas arbete med att vidareutveckla sin samverkan så att kvinnor och män ges ett bra stöd för att kunna återgå i arbete eller ställa om till ett nytt arbete.

Regeringen kan konstatera att Riksrevisionens granskning saknar könsuppdelad statistik. Därmed saknas iakttagelser ur ett jämställdhetsperspektiv. Det är ett relevant perspektiv eftersom det är en högre andel kvinnor än män som nekas sjukpenning. Regeringen har gett Försäkringskassan i uppdrag att kartlägga och analysera sysselsättningen och försörjningen bland kvinnor och män som nekas sjukpenning (S2019/05315). Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 16 november 2020.

I och med denna skrivelse anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Vägen till arbete efter nekad sjukpenning RiR
2020:12

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Skr. 2020/21:31
Bilaga

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 oktober 2020

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Johansson, Baylan, Hallengren, Hultqvist, Andersson, Bolund, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Eriksson, Linde, Ekström, Eneroth, Dahlgren, Nilsson, Lindhagen, Lind, Hallberg, Nordmark, Micko

Föredragande: statsrådet Ardalan Shekarabi

Regeringen beslutar skrivelse Riksrevisionens rapport Vägen till arbete efter nekad sjukpenning